

Sopron Megyei Jogú Város
Polgármesteri Hivatal · 9400 Sopron, Fő tér 1.

P. János
augusztus 19.

DÚ HITELEZVE
SOPRON 1
9401

Erdélyi Géza
STKH Sopron és Térsége
Környezetvédelmi és
Hulladékkezelési Kft. FB Tag
Sopron 9400
Faraktár út 20.

ELSŐBBSÉGI
PRIORITAIRE

Páneurópai Piknik · augusztus 17–20.

Sopron Megyei Jogú Város
Dr. Fodor Tamás polgármester
Polgármesteri Hivatal · 9400 Sopron, Fő tér 1.

Tisztelettel köszöntöm!

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Páneurópai Piknik '89 Alapítvány partnereivel közösen szeretne méltó módon emlékezni az 1989. augusztus 19-én történt határátjárásra, amely jelentős szerepet játszott Európa újraegyesítésében.

Örömmel tájékoztatom Önt, hogy elkészült a Páneurópai Piknik 20. évfordulójára szervezett jubileumi ünnepség programfüzete, melyet ezúton küldök.

Amennyiben elfogadja a rendezvényükre történő meghívást, kérjük, hogy a mellékelt regisztrációs lap kitöltésével a megadott határidőig jelezze felénk. Ha részvételi szándékát Ön már korábban jelezte, kérjük, adategyeztetés céljából a megadott regisztrációs lap kitöltésével erősítse meg. Amennyiben a regisztrációs lapon nem szereplő kérése, igénye lenne, kérjük, hogy e-mailben (breakthrough@sopron.hu) jelezze kolléganőnknek.

Bízom benne, hogy a programkínálat elnyeri az Ön tetszését, és személyes jelenlétével megtisztelti közös ünnepünket.

Bízva a személyes találkozásban,

üdvözlettel:

Dr. Fodor Tamás
Polgármester

Határáttörés

Border Breakthrough

Grenzdurchbruch

Jelen projekt az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. A kiadvány kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, a Európai Bizottság nem vállal felelősséget a kiadvány tartalmának bármely egyéb irányú felhasználásáért.

Dieses Projekt wurde mit Unterstützung der Europäischen Kommission finanziert. Die Verantwortung für den Inhalt dieser Veröffentlichung trägt allein der Verfasser, die Kommission haftet nicht für die weitere Verwendung der darin enthaltenen Angaben.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

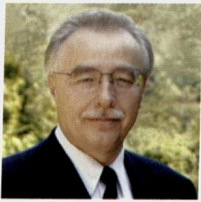
Impresszum

A kiadványt Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata készítette az Európai Unió Kultúra Programjának támogatásával.

Felelős kiadó: Dr. Fodor Tamás, Sopron polgármestere
Arculatterv: Szűcsy Róbert, Solbus Design Bt.

Fordítás: Nyugat-magyarországi Egyetem Idegen Nyelvi Központ, Sopron
A kiadványban szereplő fotográfákat Lobenwein Tamás készítette.
A fényképek jogaival Lobenwein Tamás örökösei rendelkeznek.

© Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata, 2009

Dr. Fodor Tamás
Sopron Megyei Jogú
Város polgármestere
Bürgermeister der
Komitatsstadt Sopron
Mayor of the City and
County of Sopron

Hűség, szabadság, európaiság

A soproniak a történelem során sokszor tettek tanúbizonyságot hazaszeretetükről és európaiságukról. 1921-ben népszavazással döntöttek arról, hogy hűek maradnak a magyar hazához, amivel Sopron kiérdemelte a Civitas Fidelissima, a leghűségesebb város elismerést.

Az emberek szabadság iránti vágyát és elkötelezettségét pedig ékesen bizonyította az 1989-es Páneurópai Piknik, amikor több száz keletnémet polgár törte át a vasfüggönyt. Sopron minden korban a találkozások és új utak kiindulásának színhelye volt. Szeretnénk, ha a Páneurópai Piknik Európa újraegyesítésének szimbólumává, helyszíné pedig a nemzeti és európai történelem zarándokhelyévé válna.

Treue, Freiheit, Europäertum

Im Laufe der Geschichte stellten die Soproner sowohl ihre Heimatliebe als auch ihr Europäertum oft unter Beweis. 1921 entschieden sie in einer Volksabstimmung, dass sie ihrer ungarischen Heimat treu bleiben wollen, deshalb wurde Sopron mit dem Titel Civitas Fidelissima, die treueste Stadt ausgezeichnet.

Ihren Drang und ihre Liebe zur Freiheit brachten die Menschen beim Paneuropäischen Picknick 1989 deutlich zum Ausdruck, als mehrere hundert ostdeutsche Bürger die Chance nutzten, die ihnen die Organisatoren des Picknicks boten und den Eisernen Vorhang durchbrachen. Sopron war zu jeder Zeit Schauplatz von Begegnungen und Ausgangspunkt für neue Wege. Wir würden uns wünschen, dass dieser Ort, am dem vor 20 Jahren ein entscheidender Schritt in Richtung europäischer Einheit getan wurde, zu einem Symbol für die Wiedervereinigung Europas wird.

Faithfulness, Freedom, European Identity

The people of Sopron have often shown their love for their homeland and their European identity. In 1921 they decided in a plebiscite to remain true to their Hungarian homeland. This won Sopron the title Civitas Fidelissima (most faithful city). The people proved their desire and commitment to freedom at the Pan-European Picnic in 1989, when several hundred citizens of East Germany broke through the Iron Curtain taking advantage of the opportunity offered by the organizers of the picnic. Sopron has always been a showplace and starting point for new directions in Europe. We would like to make this place a symbol of the reunification of Europe, because the people here took a decisive step toward European unity.

A Páneurópai Piknik

Az 1980-as évek második felére a Szovjetunió, az egykor világhatalomra törő birodalom nem volt képes lépést tartani a Nyugat technológiai fejlődésével, elmaradt a fegyverkezési versenyben, mely azonban így is a végsőkig igénybe vette az ország erőforrásait. Ilyen körülmények között Moszkva számára egyre nehezebbé vált a szatellit-csatlós államok megtartása. Ez utóbbi, valamint a periféria és félperiféria államait a 80-as évek végén elérő válság az államszocialista rendszerek igen gyors összeomlásához vezetett. Az átalakulás folyamata elvezetett az egykori szatellit államok függetlenné válásához. A kelet- és kelet-középeurópai országok közül Magyarország Lengyelországgal együtt mindvégig e változás élvonalában haladt. Az egymást erősítő események hirtelen felgyorsultak, és a néhány évvel korábban még elképzelhetetlen vívmányok eredményei különösképpen mutatkoztak 1989 nyarán, az osztrák-magyar határtérségben. Ez az esztendő méltán vonult be a csodák éve – annus mirabilis – néven a köztudatba.

A Német Demokratikus Köztársaság (NDK) változásokat dermedten figyelő vezetése 1989-re nemcsak önmaga politikájának, hanem – jellegzetes módon – saját túszként tartott állampolgárainak foglyává vált. A berlini kommunista vezetés tehetetlenül figyelte, hogy keletnémetek egyre nagyobb tömege menekül végleg a kilátástalanságból. Céljuk elsősorban a Német Szövetségi Köztársaságba történő áttelepülés volt. Számukra a legalkalmasabbnak az látszott, hogy Magyarországon keresztül hagyják hátuk mögött a szocialista rendszert. Reményeiket elsősorban az táplálta, hogy 1989. május 2-án megkezdődött a vasfüggöny lebontása az osztrák-magyar határon. A tény hatására széltebenhosszában terjedtek olyan téves információk, melyek szerint Ausztria és a szabad világ egy könnyed sétával elérhető a menekülők számára. Ez azonban nem ment ennyire egyszerűen. A magyar határőrizeti szervek továbbra is feltartóztatták a határsértőket, sőt bevezették a „mélységi” el-

lenőrzést, amellyel lehetséges menekülőket fordítottak vissza a tágabb határtérségből is. A nyár folyamán már komoly diplomáciai egyeztetések zajlottak a Magyarországon hatalmas számban összegyűlt keletnémet állampolgárok helyzetének rendezése érdekében, ám ezek a tárgyalások hosszú ideig nem vezettek eredményre. Ebben a helyzetben nyert különleges értelmet az a kezdeményezés, amely az akkori ellenzéktől származott, és az osztrák-magyar határt szemelte ki egy európai egységünneppé színhelyéül. Ez az ünnep lett a debreceni fiatalok indítványára a soproni ellenzéki szervezetek által életre hívott Páneurópai Piknik. A piknik védnökeinek Pozsgay Imrét és Habsburg Ottót kérték fel. Az 1989. augusztus 19-én 15.00 órára tervezett hivatalos programkezdés előtt az eseményt hírül vett NDK-s menekültek jelentek meg a helyszínen, majd több hullámban áttörtek a határon. A feletteseik által magukra hagyott és „szabadságra ítélt” magyar határőrök nem akadályozták meg a szökést, amely így a német egyesülés első igazán látványos akciójává vált. A határáttörés, az NDK-s menekültek „exo-

dusa" elvezetett a keletnémet diktatúra fellazításán keresztül a német újraegyesítéshez, ez pedig Európa újraegyesülését is jelentette. Kohl kancellár ezt a következőképpen köszönte meg:

„A Falból Magyarország verte ki az első követ.”

A hidegháború és a kétpólusú világrend kezdetét sokan Winston Churchill híressé vált fultoni beszédének elhangzásához kötik. A volt brit miniszterelnök akkoriban arról beszélt, hogy a Balti-tenger mentén fekvő Stettintől az adriai Triesztig vasfüggöny ereszkedett Európára. A valóságban persze nem lehet a hidegháborút egyetlen beszédhez, egyetlen elhangzott mondathoz kötni, ám a Churchill-féle kijelentés metaforikus értelemmel bírt, és szimbolikusan korszakhatárt húzott Európa és a világ történelmében. Amennyiben ezt elfogadjuk, úgy azt is leszögezhetjük: a Páneurópai Piknik is korszakhatárt jelöl. A „vasfüggöny” áttörésével nem csupán a jelenlévő több száz magyar, német és osztrák résztvevő, hanem egész Európa, sőt a világ vett szimbolikusan búcsút a kettéosztottságtól és a sztálini, illetve posztstálini típusú diktatúrák regnálásától.

Dr. Tóth Imre

történész, a Soproni Múzeum igazgatója

Paneuropäisches Picknick

In der zweiten Hälfte der 1980er Jahre war die Sowjetunion, die Großmacht, die noch kurz zuvor die Weltmacht anstrebte, nicht mehr imstande mit der technologischen Entwicklung des Westens Schritt zu halten, geriet beim Wettrüsten ins Hintertreffen, das selbst so noch die Kapazitäten des Landes aufs Äußerste strapazierte. Unter diesen Umständen wurde es für Moskau immer schwerer, die Satellitenstaaten weiterhin zu halten. Dieser Umstand und Krise, die die Staaten der Peripherie und Halbperipherie am Ende der 80er Jahre erreichte, führten zu einem sehr schnellen Zusammenbruch der Systeme des Staatssozialismus. Der Wandlungsprozess führte bis hin zur neuen Unabhängigkeit der vormaligen Satellitenstaaten. Unter den Ländern Ost- und Mitteleuropas waren Ungarn und Polen die ganze Zeit über gemeinsam

die Spitzenreiter dieser Veränderung. Die sich gegenseitig verstärkenden Ereignisse beschleunigten sich plötzlich, und die Errungenschaften, die noch vor wenigen Jahren unvorstellbar gewesen waren, wirkten sich vor allem im Sommer 1989 in der österreichisch-ungarischen Grenzregion aus. Dieses Jahr ging zu Recht unter dem Namen Jahr der Wunder – annus mirabilis – in die Geschichte ein.

Die Führung der DDR, die wie gelähmt die Veränderungen verfolgte, wurde 1989 sozusagen selber zum Gefangenen, und zwar nicht nur ihrer eigenen Politik, sondern – bezeichnenderweise – auch ihrer eigenen wie Geiseln behandelten Staatsbürger. Die Berliner kommunistische Führung sah tatenlos zu, wie immer mehr Ostdeutsche massenweise endgültig der Aussichtslosigkeit entflohen. Sie wollten in erster Linie in die Bundesrepublik Deutschland übersiedeln. Um das sozialistische System hinter sich lassen zu können, schien ihnen der Weg über Ungarn am günstigsten, vor allem deshalb, weil am 2. Mai 1989 an der österreichisch-ungarischen Grenze mit der Demonta-

ge des Eisernen Vorhangs begonnen worden war. Diese Tatsache löste eine Flut von Gerüchten aus, die glauben ließen, dass nur ein kleiner Spaziergang die Flüchtlinge von Österreich und der freien Welt trennte. So einfach war es aber nicht. Illegale Grenzgänger wurden weiterhin von der ungarischen Grenzpolizei aufgehalten, es wurde sogar die mobile Grenzraumüberwachung eingeführt, die es ermöglichte, potentielle Flüchtlinge schon aus dem weiteren Grenzraum zurückzuschicken. Schon im Laufe des Sommers wurden ernste diplomatische Verhandlungen geführt, um die Situation der ostdeutschen Staatsbürger zu klären, die sich in Ungarn inzwischen in Massen angesammelt hatten. Allerdings führten diese Verhandlungen lange Zeit zu keinem Ergebnis. In dieser Lage kam der Initiative der damaligen Opposition, an der österreichisch-ungarischen Grenze eine Feier für die europäische Einheit zu organisieren, eine besondere Bedeutung zu. Eben jenem Paneuropäischen Picknick, das auf Anregung von Debrecener Jugendlichen von Soproner oppositionellen Organisationen ins Leben gerufen wurde. Imre Pozsgay und Otto Habsburg wurden gebeten, die Schirmherrschaft für das Picknick zu übernehmen. Am 19. August 1989 erschienen vor dem offiziellen, für 15 Uhr geplanten Programmbeginn Flüchtlinge aus der DDR am Schauplatz der Veranstaltung, und durchbrachen in mehreren Wellen die Grenze. Die von ihren Vorgesetzten allein gelassenen und zur „Freiheit verurteilten“, ungarischen Grenzpolizisten verhinderten diese Flucht nicht, die so zur ersten wirklich spektakulären Aktion der deutschen Wiedervereinigung wurde. Der Grenzdurchbruch, der „Exodus“, der DDR-Flüchtlinge führte über die Aufweichung der ostdeutschen Diktatur zur deutschen Wiedervereinigung, und das bedeutete auch die Wiedervereinigung Europas. Bundeskanzler Helmut Kohl bedankte sich dafür mit den folgenden Worten: „Ungarn hat den ersten Stein aus der Mauer gebrochen“. Viele halten die berühmte Rede von Winston Churchill in Fulton für den Beginn des Kalten Krieges und der zweipoligen Weltordnung. Der damalige

britische Ministerpräsident sagte in dieser Rede, es habe sich von Stettin an der Ostsee bis nach Triest an der Adria ein Eiserner Vorhang über Europa gesenkt. Tatsächlich lässt sich der Kalte Krieg nicht an eine einzige Rede, einen einzigen ausgesprochenen Satz binden, aber Churchills Aussage hatte einen metaphorischen Gehalt und markierte symbolisch eine Zeitenwende in der Geschichte Europas und der Welt. Wenn wir damit einverstanden sind, können wir wohl auch festhalten: auch das Paneuropäische Picknick markiert eine Zeitenwende. Mit dem Durchbrechen des „Eisernen Vorhangs“, verabschiedeten sich nicht nur die anwesenden mehreren hundert Teilnehmer aus Ungarn, Deutschland und Österreich, sondern ganz Europa, ja die ganze Welt symbolisch von der Zweiteilung und der Herrschaft der stalinistischen und poststalinistischen Diktatur.

Dr. Imre Tóth
Historiker, Direktor des Soproner Museums

The Pan-European Picnic

In the second half of the 1980s, the Soviet Union was no longer in a condition to keep up with the technical development of the west. They had striven to be a world power, but they were falling behind in the arms race, which was taking too many resources from their economy. It became ever more difficult for Moscow to hang on to its satellite nations. These crises on the periphery and half periphery of the system led to a rapid collapse of the system of state socialism. The process of change led to a new independence of the former satellite nations. Poland and Hungary were the leading agents of change among the nations of East and Central Europe. These changes fed on each other and suddenly accelerated so that events which earlier would have been unbelievable appeared in an unusual way, especially in the summer of 1989 on the Austrian Hungarian border. This was the year of the miracles which became known as „annus mirabilis.“ The leadership of the GDR followed events as if they were paralyzed. They became prisoners not

only of their own politics, but of their own citizens whom they had held as hostages. The Communist leadership in Berlin stood by helplessly as ever more East Germans fled from their hopeless situation. Their first goal was to settle in West Germany. The easiest way to leave the socialist system behind seemed to be through Hungary. Their hopes had been fed since 2nd May, 1989 by the discussions which had begun between Austria and Hungary on dismantling the Iron Curtain. This set off a flood of rumors that Austria could be reached with only a little walk. It was not so simple. Illegal border crossers were still being stopped by the border police, and a mobile border patrol was begun which made it possible to send back potential refugees from a wider border area. In summer the first serious diplomatic discussions had started to clarify the situation of the East German citizens who were gathering in large numbers in Hungary, though these talks led to no result. In this situation an initiative came from Hungarian opposition of that time to organize a celebration for European unity on the Austro-Hungarian border which took on a special significance. Agitation from young people in Debrecen provided the inspiration for the opposition in Sopron to create the Pan-European Picnic. Imre Pozsgay and Otto von Habsburg were asked to become patrons of the picnic. Refugees from East Germany appeared before the official start of the program at 3 p.m. on 19th August, 1989, and spontaneously broke through the border in several waves. The Hungarian border guards, left on their own by their superiors, „condemned to freedom,” did not hinder this flight of refugees, which became the first truly spectacular action toward German unity. The border breakthrough, the „exodus” of East German refugees and the weakening of the East German dictatorship led to the German reunification, which also meant the reunification of Europe. Chancellor Helmut Kohl expressed thanks with the following words: „The Hungarians have removed the first stone from the Berlin wall.” Many people feel that the famous speech of

Winston Churchill in Fulton, Missouri, marked the start of the Cold War and the bi-polar world order. The then British Prime Minister said that from Stettin on the Baltic to Trieste on the Adriatic, an Iron Curtain had descended on Europe. The Cold War did not begin from a single speech or a single sentence, but Churchill's expression had a metaphorical value and marked the end of an era in the history of Europe and the world. If we agree with that, then we can state that the Pan-European Picnic marked the end of another era. In addition to the several hundred participants from Germany, Hungary and Austria, all of Europe and even the whole world symbolically bade farewell to division, and to the Stalinist and post-Stalinist dictatorships.

Dr. Imre Tóth
Historian, Director of the Sopron Museum

Dr. Szájer József
Európai Parlamenti képviselő
Mitglied des
Europäischen Parlaments
Member of the
European Parliament

A XX. század kiemelkedő eseménye

Augusztus 19-én ünnepeljük a vasfüggöny áttörésének 20. évfordulóját. Az eltelt idő jelentős, de talán még nem történelmi távlat. Az érzelmi színvonal halványul, és egyre inkább a higgadt értékelés kerül előtérbe. Ma már tudjuk, hogy a XX. század történelmének kiemelkedően fontos eseménye történt azon a soproni határszakaszon. A történelmet legtöbbször névtelen hősök bátorsága alakítja, az itt lezajlott határáttörésen is néhány ismert és sok névtelen magyar és német ember hősiessége szabott határozott irányt a történelemnek.

Ein herausragendes Ereignis des 20. Jahrhunderts

Am 19. August feiern wir den 20. Jahrestag der Durchbrechung des Eisernen Vorhangs. Zwischen heute und damals ist eine beachtliche Zeitspanne verstrichen, wenn sie auch nach Maßstäben der Geschichte noch nicht als solche gilt. Die emotionale Färbung verblasst langsam und eine nüchterne Beurteilung der damaligen Ereignisse rückt zunehmend in den Vordergrund. Heute wissen wir, dass sich damals am Soproner Grenzabschnitt ein außerordentlich wichtiges Ereignis in der Geschichte des 20. Jahrhunderts abspielte. Es sind meistens die namenlosen Helden, die mit ihrem Mut Geschichte schreiben, und so waren es auch hier wenige bekannte und viele namenlose Ungarn und Deutsche, die während der Durchbrechung des Eisernen Vorhangs durch ihr mutiges Handeln den Lauf der Geschichte lenkten.

An Outstanding Event of the 20th Century

On 19th August we will celebrate the 20th anniversary of the breakthrough of the Iron Curtain. A considerable time has passed, but we still do not have a historical perspective on these events. The emotional intensity is slowly fading, but the sober historical judgment of those events is coming into the foreground. We know today that the Sopron section of the border played a prominent role in the events of the 20th century. History is often written by nameless heroes who make history with their courage. That is what happened here, when anonymous Hungarians and Germans took control of the direction of history with their brave deeds.

Die ehemaligen Organisatoren hielten die authentische Darstellung der hier erfolgten Ereignisse und die würdige Pflege der Andenken für wichtig. Deshalb wurde vor 12 Jahren die Stiftung Paneuropäisches Picknick '89 gegründet. Unsere Absicht war, dass die Stelle des Durchbruchs den Freiheitsdrang der Völker der ehemaligen sozialistischen Länder, die Wiedervereinigung Europas symbolisiert. Es gelang uns, den Gedenkpark zum 10. Jahrestag zu errichten, und die fast unbefahrbare Straße zu erneuern. Heute, als auch auf österreichischer Seite das letzte Verbotsschild „Durchfahrt verboten“ entfernt worden ist, können wir sehen, welche Bedeutung dieser wichtigen Verbindungsstraße zukommt. Das hier zu errichtende Denkmal ist ein bedeutender Schritt dazu, dass die Stelle des ehemaligen Paneuropäischen Picknicks zu einem wahren Wallfahrtsort wird.

Review

Two decades have now passed since the historical milestone of the Pan-European Picnic. Those of us who lived at the border looked forward hopefully to the destruction of the hated Iron Curtain. The goal of the Pan-European Picnic was to celebrate this event. Opposition groups in Sopron were inspired by the young people of Debrecen who created this movement. We invited the Hungarians and Austrians living near the border to this festive meeting. We made it possible for each participant to cut out a piece of barbed wire and thus personally actively contribute to this event. We created the motto for the event: „Tear it down and take it away!“ After permission was granted we advertised our program with invitations including maps in Hungarian and German. News of the event reached the East Germans who were vacationing in Hungary. We had planned to open the border at 3 p.m. but we could not follow an orderly procedure because the crowd of East German citizens gathered here rushed to crash through the border at 2:57 p.m. We must thank the courageous border

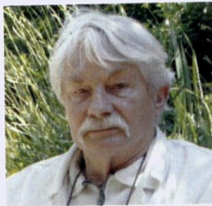

police that this site became a Memorial site and not a sorrowful shrine since they aided the border crossers instead of using their weapons. In moments the dramatic pictures made here circulated around the world and they made the changes in East Europe irreversible.

The organizers of that time have always considered it very important to present the events truthfully and maintain the memories respectfully. This is why the Pan-European Picnic '89 Foundation was created twelve years ago. Our goal was that this site should symbolize the longing for freedom of the former socialist countries and for the reunification of Europe.

On the occasion of the tenth anniversary of the picnic, the Memorial Park was established and the formerly impassable street was improved. Today when the Austrians have removed the last „no entry“ signs, we can see how important this road can be in forming new relationships.

The dedication of the monument will be a huge step towards making the site of the former Pan-European Picnic a shrine for pilgrims.

Melocco Miklós
Munkácsy- és Kossuth-
díjas szobrászművész
Bildhauer, Munkácsy- und
Kossuthpreisträger
Munkácsy and Kossuth Prize
winner sculptor

Határáttörés

Amikor megkaptam a kitüntető megbízást a Határáttörés szoborkompozícióra, rögtön megéreztem, hogy ez nagyon komoly dolog, és nem közhelyes feleletet várnak tőlem. Azt kellett megmutatnom, hogy egy rab nemzet szabadon enged egy rabságban sínylődő másikat. Mindketten hősiességet vállaltak, hisz nyakukon még ott ültek a rabtartó despoták. Ennyi a történet, amely ma már történelem. Tisztességgel megpróbálok az eseményről annyit elmondani, amennyit én erről tudhatok. Hogy ez mennyire sikerült? Ennek megítélése nem az én feladatom.

Grenzdurchbruch

Als ich den ehrenhaften Auftrag für den Entwurf der Skulptur Grenzdurchbruch erhielt, war mir sofort klar, dass dieser Auftrag eine große Herausforderung ist und nach nicht alltäglichen Lösungen verlangt. Ich musste darstellen, wie eine geknechtete Nation einer anderen unterjochten Nation zur Freiheit verhilft. Beide bewiesen heldenhaften Mut, denn die despotischen Unterdrücker saßen ihnen immer noch im Genick. Und heute ist das alles schon Geschichte. Ich habe nach besten Kräften versucht, alles wiederzugeben, was ich über dieses Ereignis weiß. Inwieweit mir das gelungen ist, möchte ich dem Urteil anderer überlassen.

Breakthrough

As I received the honour of the commission for the sculpture „Breakthrough” it was immediately clear to me that this was a great challenge and not suitable for a banal treatment. I had to show how a captive nation could aid another to find freedom. People from both nations showed heroic courage because the tyrannical oppressors still held them in their grasp. Today this is history. I have tried with all my strength to express as much as I can from what I know of these events. How successful have I been? I leave the judgment to others.

Páneurópai Piknik
Sopron 2009

Jubileumi programok
Jubiläumsprogramm
Jubilee Programs
Jubileumi programok
Jubiläumsprogramm
Jubiläumsprogramm
Jubilee Programs
Jubilee Programs
Jubilee Programs

augusztus 17-20.

A rendezvény fővédnöke:
Schirmherr der Veranstaltung:
Patron of the program:

Dr. Sólyom László

a Magyar Köztársaság elnöke
Präsident der Republik Ungarn
President of the Hungarian Republic

A rendezvény szervezői:

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata
Páneurópai Piknik '89 Alapítvány

Organisatoren der Veranstaltung:

Selbstverwaltung der Komitatsstadt Sopron
Stiftung Paneuropäisches Picknick '89

Program organisers:

The Local Government of the City and County of Sopron
Pan-European Picnic '89 Foundation

**Az 1989. augusztus 19-i
Páneurópai Piknik és a határáttörés
20. évfordulójára rendezett
ünnepségek programja**

**Programm der Feierlichkeit
anlässlich des 20. Jahrestages des
Paneuropäischen Picknicks und des
Grenzdurchbruchs vom 19. August 1989**

**Program for the 20th Anniversary
Celebrations of the 19th August 1989
Pan-European Picnic
and Border Breakthrough**

Az 1989. augusztus 19–i Páneurópai Piknik és a határátjárás 20. évfordulójára rendezett ünnepek részletes programja

Történelem konferencia

Az 1989. augusztusi események a történészek szemével

2009. augusztus 17. hétfő

Szervezők: Prof. dr. habil Szakály Sándor
egyetemi tanár, történész (Pannon Egyetem)

Dr. Gyarmati István
nagykövet (Demokratikus Átalakulásért Intézet)

Partner: Alfred Lang
intézetigazgató (Burgenländische Forschungsgesellschaft)

Levezető elnök: Prof. dr. habil Szakály Sándor

Helyszín: Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ
Petőfi Terem

9.30 Regisztráció

10.00 Köszöntő

Dr. Fodor Tamás
Sopron Megyei Jogú Város polgármestere

10.10 Megnyitó beszéd

Dr. Pálinkás József
a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

10.30 Prof. dr. Romsics Ignác

egyetemi tanár (Eszterházy Károly Főiskola, Eger)
a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja

**A Kádár-rendszer legitimációvesztése
a '80-as években**

11.00 Dr. Borhi László

tudományos főmunkatárs (Magyar Tudományos Akadémia Történet-
tudományi Intézet, Budapest) a történelemtudomány kandidátusa

A nagyhatalmak és 1989

11.30 Slachta Krisztina

Ph.D hallgató (Pécsi Tudományegyetem)

**Német–német kapcsolatok Magyarországon
az 1960–as évektől a határnyitáig**

12.00 Prof. dr. Oplatka András

egyetemi tanár (Andrássy Gyula Német Tannyelvű Egyetem, Budapest)

**A Páneurópai Piknik helye a határnyitás
történetében – Ismert tények és fehér foltok**

12.30 Ebédszünet

13.30 Dr. Tóth Imre Ph.D

történész, múzeumi igazgató (Soproni Múzeum)

**A Páneurópai Piknik hatása a Berlin–Bonn–Budapest
„háromszög” kapcsolatrendszerére**

14.00 Dr. habil Gyarmati György

főigazgató (Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára,
Budapest) egyetemi docens (Pécsi Tudományegyetem)
a történelemtudomány kandidátusa

A vasfüggöny és az állambiztonság 1989–1990

14.30 Dr. phil. Deák Ernő

történész, az Osztrák Tudományos Akadémia
nyugalmazott munkatársa (Bécs)

A Páneurópai Piknik az osztrák sajtó tükrében

15.00 Dr. Gert Tschögl

történész (Burgenlandi Kutatótársaság)

**Az osztrák–magyar határ 1921-től,
és jelentősége a lakosság számára,
egy-egy élettörténetek bemutatásán keresztül**

15.30–16.30 Kerekasztal-beszélgetés rendszerváltoztató személyiségekkel

Köszöntő: Dr. Gyarmati István

nagykövet (Demokratikus Átalakulásért Intézet)

Meghívottak: Bába Iván, Pozsgay Imre, Szűrös Máttyás,
Csoóri Sándor, Kis János, Németh Zsolt

A konferencia kétnyelvű, magyar–német szimultán tolmácsolással.
A szervezők a programváltoztatás jogát fenntartják.

Emlékkonferencia

Határáttörés Sopronnál – Út Európába
1989–2009

2009. augusztus 18–19. kedd

Szervező: Konrad Adenauer Alapítvány
Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata
Páneurópai Piknik '89 Alapítvány

Támogató: Magyar Páneurópa Unió
Hanns Seidel Alapítvány

Helyszín: Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ
Petőfi Terem

9.30 Regisztráció

10.00 Köszöntő

Dr. Magas László
a Páneurópai Piknik '89 Alapítvány elnöke

Ivanics Ferenc
országgyűlési képviselő, FIDESZ
a Magyar Országgyűlés Európai Ügyek Bizottságának tagja

10.30 Megnyitó

Hans Kaiser
volt miniszter, a Konrad Adenauer Alapítvány magyarországi
irodavezetője, Budapest

Pillantás a 20 éves Páneurópai Piknikre

10.45 Kurucz Gyula
író

Az első tíz év tanulsága

Prof. dr. Oplatka András
történész, publicista (Andrássy Egyetem, Budapest)

**A történeti és a politikai kutatás állása
és eredményei**

Moderátor: Nagy László
a Páneurópai Piknik '89 Alapítvány alelnöke

11.50 Kávészünet

Annus mirabilis – 1989

12.00 Erwin Teufel (felkérve)

Baden-Württemberg tartomány korábbi miniszterelnöke

12.30 Dr. Günter Beckstein

Bajorország korábbi miniszterelnöke

13.00 Dr. Wolfgang Schüssel
korábbi osztrák kancellár

Moderátor: Prof. dr. Ellen Bos
politológus (Andrássy Egyetem, Budapest)

13.30 Ebédszünet

Az események szemtanúi és szereplői

15.00 Pódiumbeszélgetés

Bella Árpád
nyugalmazott határőr ezredes,
ügyeletes tiszt az áttörés helyszínén
Cselekvés kényszerhelyzetből

Thomas Kröseler, Dirk Mennenga
Utunk a határon át a szabadságba – Az áttörés

Harald Jäger
az NDK határőrségének alezredese a belső német határon
A helyzet a berlini falnál

Johann Göttl
osztrák vámtisztviselő
A határnál törtétek fejleményei Ausztriából nézve

Filep Mária
a „Piknik a határon” társkezdeményezője
Egy eleinte hihetetlen ötlet és megvalósítása

Lezsák Sándor
a Magyar Országgyűlés alelnöke, a Piknik társkezdeményezője

Moderátor: Joachim Jauer
a ZDF tudósítója 1989-ben

17.00 Kávészünet

A döntés szakasza

17.30 Dr. Rudolf Seiters
a bonni Kancelláriahivatal vezetője
Az 1989-es események visszatekintő értékelése

18.00 Dr. Németh Miklós
Magyarország miniszterelnöke 1988 és 1990 között
A nyitás politikája – Nehéz és emlékezetes egyeztetések Moszkvával

18.30 Prof. Pozsgay Imre
Magyarország államminisztere 1988 és 1990 között,
a Páneurópai Piknik fővédnöke
Fővédnökség kockázatokkal

19.00 Gróf dr. Walburga Douglas-Habsburg
a Svéd Parlament képviselője
A határon zajló piknik céljai és valósága

Moderátor: Prof. dr. Oplatka András

20.00 Fogadás

2009. augusztus 18–19. szerda

9.30 Regisztráció

10.00 A záró szekció megnyitása
Gróf Bethlen István
A Magyar Páneurópa Unió elnöke

Egy váratlan fejlemény következményei

10.10 Dr. Hans Hermann Hertle
történész
**Az összefüggések –
A határátörés és a Fal leomlása**

10.30 Dr. Gerd Vehres (felkérve)
az NDK magyarországi nagykövete
Az NDK nyomása és a helyzet kényszere

10.50 Dr. Axel Hartmann
a budapesti Német Nagykövetség Konzuli Osztályának egykori vezetője, 1989-ben a bonni Kancelláriaminiszteri Iroda vezetője
Milyen volt Magyarország különleges helyzete és milyen szerepe volt ennek a határon történt eseményekben?

11.20 Kozma Imre atya
apostoli protonotárius, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapítója
A menekülteknek nyújtott segítség

11.50 Balog Zoltán
a Magyar Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi,
Civil- és Vallásügyi Bizottságának elnöke,
a református egyház menekültek segítő programjának szervezője 1989-ben
Egy sokszorosan kihívásokkal teli helyzet

Moderátor: Hans-Friedrich Freiherr von Solemacher
Hanns Seidel Alapítvány

12.00 Kitekintés és zárszó

Hans Kaiser
KAS Budapest

13.30 Büféebéd

A konferencia kétnyelvű, magyar–német szimultán tolmácsolással.
A szervezők a programváltoztatás jogát fenntartják.

Piknik az Emlékparkban

2009. augusztus 19. szerda

14.00 Zenés műsor

16.00 Jubileumi ünnepség

Ünnepi köszöntők és beszédek

Firtl Mátyas

Sopron és környéke országgyűlési képviselője, FIDESZ-KDNP
a Magyar Országgyűlés Európai Ügyek Bizottságának alelnöke

Tőkés László

Páneurópai Piknik 1989 Egyesület,
az egykori szervezők nevében

Werner Fuhrmann

a Freundeskreis Europa Berlin elnöke

Carl Bildt

Svédország külügyminisztere
az Európai Unió képviselőjében

Dr. Sólyom László

a Magyar Köztársaság elnöke

Melocco Miklós „Áttörés” című szobrának ünnepélyes felavatása

Dr. Fodor Tamás

Sopron Megyei Jogú Város polgármestere

Koszorúzás a kopjafánál

Filep Mária

a „Piknik a határon” társkezdeményezője

Európa-koncert a Fertőrákosi Barlangszínházban

2009. augusztus 19. szerda

19.00 Köszöntő beszédek

Dr. Szájer József

az Európai Parlament képviselője
az Európai Néppárt parlamenti képviselőcsoportjának alelnöke

Dr. Magas László

a Páneurópai Piknik '89 Alapítvány elnöke

Ünnepi műsor

Szokolay Sándor:

Nyitány-fantázia, op. 185

Ősbemutató a szerző vezényletével

Szünet

Ludwig van Beethoven:

IX. szimfónia, d-moll, op. 125

Közreműködik: a Győri Filharmonikus Zenekar és a Páneurópai
Piknik alkalmából alakult nemzetközi kórus

Szólisták: Liane Fietzke szoprán (Németország)

Érsek Dóra alt (Magyarország)

Gulyás Dénes tenor (Magyarország)

Mihara Tsuyoshi basszus (Japán)

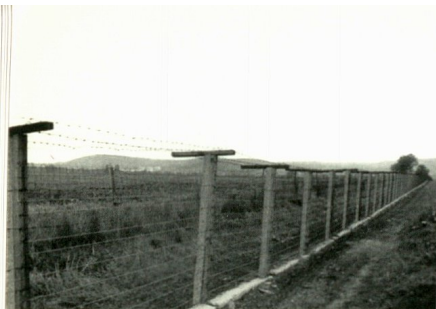
Vezényel: Shungo Moriyama (Japán)

Belépés csak az előre biztosított jeggyel rendelkezőknek.

Piknik a Fő téren

2009. augusztus 20. csütörtök

Szórakoztató zenei programok
a Páneurópai Piknik jubileumi évfordulója
alkalmából a soproni Fő téren.
A kora délután kezdődő koncertsorozatot
a Bergendy együttes műsora
és tűzijáték zárja.

Programm der Feierlichkeit
anlässlich des 20. Jahrestages
des Paneuropäischen Picknicks
und des Grenzdurchbruchs
vom 19. August 1989

Historikerkonferenz

Die Ereignisse vom August 1989
aus der Perspektive der Historiker

17. August 2009 Montag

Organisatoren: Prof. Dr. habil. Sándor Szakály
Universitätsprofessor, Historiker (Universitas Pannonica)
Dr. István Gyarmati
Botschafter (Internationales Institut für die Förderung von Demokratie)

Partner: Alfred Lang
Institutsvorstand (Burgenländische Forschungsgesellschaft)

Vorsitzender der Konferenz: Prof. Dr. habil. Sándor Szakály

Ort: Franz Liszt Kultur- und Konferenzzentrum
Petőfi Saal

9.30 Anmeldung

10.00 Begrüßung

Dr. Tamás Fodor
Bürgermeister der Komitatsstadt Sopron

10.10 Eröffnungsrede

Dr. József Pálincás
Vorsitzender der Ungarischen Akademie der Wissenschaften

10.30 Prof. Dr. Ignác Romsics

Universitätsprofessor (Eszterházy Károly Hochschule Eger)
korrespondierendes Mitglied der Ungarischen Akademie
der Wissenschaften

**Legitimationsverlust des Kádár-Regimes
in den '80er Jahren**

11.00 Dr. László Borhi

Wissenschaftlicher Mitarbeiter (Geschichtswissenschaftliches
Institut der Ungarischen Akademie der Wissenschaften, Budapest)
PhD in Geschichtswissenschaft

Die Großmächte und 1989

11.30 Krisztina Slachta

PhD-Studentin (Universität Pécs)

**Deutsch-deutsche Beziehungen in Ungarn
von den 1960er Jahren bis zum Grenzdurchbruch**

12.00 Prof. Dr. habil. Andreas Oplatka

Universitätsprofessor (Andrássy Gyula
Deutschsprachige Universität Budapest)

**Der Schauplatz des Paneuropäischen Picknicks
in der Geschichte der Grenzöffnung – Bekannte
Tatsachen und weiße Flecken**

12.30 Mittagspause

13.30 Dr. Imre Tóth PhD

Historiker, Museumsdirektor (Museum Sopron)

**Die Auswirkung des Paneuropäischen Picknicks auf
das Beziehungssystem des Dreieckes Berlin-Bonn-
Budapest**

14.00 Dr. habil. György Gyarmati

Generaldirektor (Historisches Archiv des Staatssicherheitsdienstes
Budapest) Universitätsdozent (Universität Pécs) PhD in
Geschichtswissenschaft

**Der Eiserner Vorhang
und die Staatssicherheit 1989-1990**

14.30 Dr. phil. Ernő Deák

Historiker Mitarbeiter im Ruhestand der Österreichischen
Akademie der Wissenschaften (Wien)

**Das Paneuropäische Picknick im Spiegel
der österreichischen Presse**

15.00 Dr. Gert Tschögl

Historiker (Burgenländische Forschungsgesellschaft)

**Die österreichisch-ungarische Grenze ab 1921
und ihre Bedeutung für die Bevölkerung,
am Beispiel von einzelnen Lebensgeschichten**

15.30-16.30 Diskussion am runden Tisch, mit Persönlichkeiten der Wende

Begrüßung: Dr. István Gyarmati

Botschafter (Internationales Institut für die Förderung von Demokratie)

Eingeladene Gäste: Iván Bába, Imre Pozsgay, Mátyás Szűrös,
Sándor Csoóri, János Kis, Zsolt Németh

Die Konferenz ist zweisprachig, mit ungarisch-deutscher
Simultanübersetzung. Die Organisatoren behalten sich
das Recht der Programmänderung vor.

Gedenkkonferenz

Grenzdurchbruch bei Sopron – Der Weg nach Europa.
1989–2009

18.–19. August 2009 Dienstag

Organisator: Konrad-Adenauer-Stiftung

Selbstverwaltung der Komitatsstadt Sopron

Stiftung Paneuropäisches Picknick '89

Partner: Paneuropa-Union Ungarn

Hanns-Seidel-Stiftung

Ort: Franz Liszt Kultur- und Konferenzzentrum (Liszt Ferenc Konferencia és Kulturális Központ) Petőfi Saal

9.30 Registrierung

10.00 Begrüßung

Dr. László Magas

Stiftung „Paneuropäisches Picknick '89“

Ferenc Ivanics

Parlamentsabgeordneter, FIDESZ

Mitglied des Ausschusses für Europäische

Angelegenheiten des Ungarischen Parlaments

10.30 Eröffnung

Hans Kaiser

Minister a.D., Leiter des Auslandsbüros Ungarn der
Konrad-Adenauer-Stiftung, Budapest

10.45 Der Blick über 20 Jahre Paneuropäisches Picknick

Gyula Kurucz

Schriftsteller

Die Lehre der ersten zehn Jahre

Prof. Dr. Andreas Oplatka

Publizist, Andrassy-Universität Budapest

Der Stand und die Ergebnisse der historischen und politischen Forschung

Moderator: László Nagy

Vizepräsident der Stiftung „Paneuropäisches Picknick '89“

11.50 Kaffeepause

Annus mirabilis – 1989

12.00 Erwin Teufel (angefragt)

ehemaliger Ministerpräsident von Baden-Württemberg

12.30 Dr. Günther Beckstein

ehemaliger Ministerpräsident von Bayern

13.00 Dr. Wolfgang Schüssel

ehemaliger österreichischer Bundeskanzler

Moderator: Prof. Dr. Ellen Bos

Andrassy-Universität Budapest, Politikwissenschaftlerin

13.30 Mittagessen

Zeugen und Akteure des Geschehens

Podium

15.00 Árpád Bella

Grenzoffizier am Ort des Durchbruchs

Handeln aus dem Zwang der Lage

Thomas Kröseler, Dirk Mennenga

Unser Weg über die Grenze in die Freiheit – Der Durchbruch

Harald Jäger, Oberstleutnant der DDR-Grenzwa-
che an der innerdeutschen Grenze

Die Lage an der Mauer in Berlin

Johann Göttl, Österreichischer Zollbeamter

Der Blick aus Österreich auf die

Entwicklung an der Grenze

Mária Filep

Ideengeberin und Mitinitiatorin des „Picknick auf der Grenze“

Eine zunächst unglaubliche Idee und ihre Umsetzung

Sándor Lezsák

Vizepräsident des ungarischen Parlaments, Initiator von Lakitelek,
Unterstützer des Picknick

Moderator: Joachim Jauer

Sonderkorrespondent des ZDF 1989

17.00 Kaffeepause

Die Phase der Entscheidung

17.30 Dr. Rudolf Seiters

ehemaliger Minister im Kanzleramt in Bonn

Einschätzungen zur Lage 1989 im Blick zurück

18.00 Dr. Miklós Németh

ungarischer Ministerpräsident 1988–1990

Die ungarische Öffnungspolitik – Schwierige und erinnerungsreiche Abstimmungen mit Moskau

18.30 Prof. Imre Pozsgay

Minister im ungarischen Amt des Ministerpräsidenten 1988–
1990, Schirmherr des Paneuropäischen Picknicks

Schirmherrschaft mit Risiken

19.00 Dr. Walburga Gräfin Douglas-Habsburg

schwedische Parlamentsabgeordnete

Absichten und Wirklichkeit des Picknick auf der Grenze

Moderator: Prof. Dr. Andreas Oplatka

20.00 Einladung zum Empfang

Gedenkkonferenz

Grenzdurchbruch bei Sopron – Der Weg nach Europa.
1989–2009

18.–19. August 2009 Mittwoch

9.30 Registrierung

10.00 Eröffnung der Abschlusssession
Stephan Graf von Bethlen

Folgen einer unverhofften Entwicklung

10.10 Dr. Hans Hermann Hertle
Historiker
**Die Zusammenhänge –
Grenzdurchbruch und Fall der Mauer**

10.30 Dr. Gerd Vehres (angefragt)
damaliger Botschafter der DDR in Ungarn
Der Druck der DDR und der Zwang der Lage

10.50 Dr. Axel Hartmann
ehemals Leiter der Konsulabteilung der dt. Botschaft in
Budapest, '89 Leiter des Büros des Kanzleramtministers in Bonn
**Was war die besondere Lage Ungarns, seine
besondere Rolle im Vorfeld der Ereignisse an der
Grenze?**

11.10 Pater Imre Kozma
Gründer und Präsident des Malteser Caritas Dienstes in Ungarn
Hilfe für die Flüchtlinge

11.30 Zoltán Balog
Vorsitzender des Ausschusses für Menschenrechte im ungarischen
Parlament, 1989 Beauftragter der Flüchtlingshilfe der reformierten
Kirche
Eine vielfach herausfordernde Lage

Moderator: Hans-Friedrich Freiherr von Solemacher
Hanns-Seidel-Stiftung

12.00 Ausblick und Schlusswort

Hans Kaiser
KAS Budapest

13.30 Mittagsbuffet

Picknick Im Gedächtnispark

19. August 2009 Mittwoch

14.00 Musikalisches Programm

16.00 Jubiläumsfeierlichkeit

Festansprachen und –reden:

Mátyás Firtl

Parlamentsabgeordneter, FIDESZ-KDNP
Stellvertretender Vorsitzender
des Ausschusses für Europäische Angelegenheiten
des Ungarischen Parlaments

László Tóké

Im Namen des Vereins Paneuropäisches Picknick 1989
der damaligen Veranstalter

Werner Fuhrmann

Vorsitzender des Freundeskreises Europa Berlin

Carl Bildt

Außenminister von Schweden
in Vertretung der Europäischen Union

Dr. László Sólyom

Präsident der Republik Ungarn

Weihe der Skulptur „Durchbruch“
von Miklós Melocco

Dr. Tamás Fodor

Bürgermeister der Komitatsstadt Sopron

18.00 Kranzniederlegung

Mária Filep

Ideengeberin und Mitinitiatorin des „Picknick auf der Grenze“

18.00–22.00 Picknick und Freilichtprogramm

Europa-Konzert im Felsentheater Fertőrákos

19.00 Begrüßungsreden

Dr. József Szájer

Mitglied des Europäischen Parlaments
Stellvertretender Vorsitzender der Fraktion der Europäischen
Volkspartei (Christdemokraten) und europäischer Demokraten

Dr. László Magas

Vorsitzender der Stiftung Paneuropäisches Picknick '89

Programm:

Sándor Szokolay:

Ouvertüre-Fantasie, Op. 185

Uraufführung unter Leitung des Komponisten

Pause

Ludwig van Beethoven:

Sinfonie Nr. 9 d-Moll, Op. 125

Sie hören: Das Philharmonische Orchester Győr
und den aus Anlass des Paneuropäischen Picknicks
gegründeten internationalen Chor

Solisten: Liane Fietzke Sopran (Deutschland)

Dóra Érsek Alt (Ungarn)

Dénes Gulyás Tenor (Ungarn)

Mihara Tsuyoshi Bass (Japan)

Dirigent: Shungo Moriyama (Japan)

Eintritt nur mit akkreditierter Konzertkarte.

Picknick auf dem Hauptplatz

19. August 2009 Donnerstag

Musikalische Unterhaltung auf dem Soproner
Hauptplatz anlässlich des 20. Jubiläums des
Paneuropäischen Picknicks. Die Programmserie
beginnt in den frühen Nachmittagsstunden
und endet mit dem Konzert der Bergendy Band
und einem Feuerwerk.

Program for the 20th
Anniversary Celebrations
of the 19th August 1989
Pan-European Picnic
and Border Breakthrough

Conference of Historians

The 1989 August Events in the Historians' View

17 August 2009 Monday

Organisers: Prof. Dr. habil. Sándor Szakály
Professor, Historian (Pannon University)

Dr. István Gyarmati
Ambassador (International Centre for Democratic Transition)

Partners: Alfred Lang
Head of Institute (Burgenländische Forschungsgesellschaft)

Chair: Prof. Dr. habil. Sándor Szakály

Venue: Liszt Ferenc Conference and Cultural Centre
Petőfi Room

9.30 Registration

10.00 Greetings:

Dr. Tamás Fodor
Mayor of the City and County of Sopron

10.10 Opening Speech:

Dr. József Pálincás
President of the Hungarian Academy of Sciences

10.30 Prof. Dr. Ignác Romsics

Professor (Eszterházy Károly College Eger)
Corresponding Member of the Hungarian Academy of Sciences

**The Loss of Legitimacy of the Kádár Regime
in the 1980s**

11.00 Dr. László Borhi

Head Researcher (Institute of History of the Hungarian Academy of
Sciences Budapest) Holder of a Candidate's degree in historical studies

The Great Powers and 1989

11.30 Krisztina Slachta

Ph.D student (University of Pécs)

**German-German Relations within Hungary
from the 1960s until the Border Opening**

12.00 Prof. Dr. habil. Andreas Oplatka

Professor (Andrássy Gyula German Language University Budapest)

**The Place of the Pan-European Picnic in the History
of Border Openings – Known Facts and Blank Spaces**

12.30 Lunch Break

13.30 Dr. Imre Tóth Ph.D

Museum Director (Sopron Museum)

**The Effect of the Pan-European Picnic on the
Relations of the Berlin-Bonn-Budapest "Triangle"**

14.00 Dr. habil. György Gyarmati

Director General (Historical Archives of the State Security
Services Budapest) Associate Professor (University of Pécs)
Holder of a Candidate's degree in historical studies

The Iron Curtain and State Security 1989-1990

14.30 Dr. phil. Ernő Deák

Historian, Retired researcher of the Austrian
Academy of Sciences (Vienna)

**The Pan-European Picnic Reflected
in the Austrian Press**

15.00 Dr. Gert Tschögl

Historian (Burgenland Research Society)

**The Austrian Hungarian Border after 1921
and its Importance for the Inhabitants, through
the Presentation of the History of Individuals**

**15.30-16.30 Round Table Discussion with Leaders
of the System Change**

Greetings: Dr. István Gyarmati

Ambassador (International Centre for Democratic Transition)

Participants: Iván Bába, Imre Pozsgay, Máttyás Szűrös,
Sándor Csoóri, János Kis, Zsolt Németh

The Conference is bilingual, with simultaneous Hungarian-German
interpreting. Organisers reserve the right of program changes.

Memorial Conference

Border Breakthrough at Sopron – The Road to Europe
1989–2009

18–19 August 2009 Tuesday

Organiser: Konrad Adenauer Foundation

The Local Government of the City
and County of Sopron,
Pan-European Picnic '89 Foundation

Partner: Paneuropa–Union of Hungary
Hanns Seidel Foundation

Venue: Liszt Ferenc Conference and Cultural Centre
Petőfi Room

09.30 Registration

10.00 Greetings

Dr. László Magas
Pan-European Picnic '89 Foundation

Ferenc Ivanics
Member of Parliament, FIDESZ
Member of the European Affairs Committee
of the Hungarian Parliament

10.30 Opening

Hans Kaiser
Former Minister, Head of the Hungarian Office
of the Konrad Adenauer Foundation, Budapest

10.40 The View over Twenty Years of the Pan-European Picnic

Gyula Kurucz
Author

The Lessons of the First Ten Years

Prof. Dr. Andreas Oplatka
Andrássy University Budapest, Publicist
The Situation and Results of Historical
and Political Research

Moderator: László Nagy
Vice-President of the Pan-European Picnic '89 Foundation

11.50 Coffee Break

Annus Mirabilis – 1989

12.00 Erwin Teufel (to be confirmed)
Former Premier of Baden-Württemberg

12.30 Dr. Günther Beckstein
Former Premier of Bavaria

13.00 Dr. Wolfgang Schüssel
Former Austrian Chancellor

Moderator: Prof. Dr. Ellen Bos
Andrássy University Budapest, Political Scientist

13.30 Lunch Break

Witnesses and Protagonists of the Events

Podium Talk

15.00 Árpád Bella

Border Officer at the site of the Breakthrough

Actions from Force of Circumstances

Thomas Kröseler, Dirk Mennenga
Our Way over the Border into Freedom –
The Breakthrough

Harald Jäger

Lieutenant Colonel of the GDR of the Border Police on the border
between the two Germanies

The Situation at the Berlin Wall

Johann Göttl

Austrian Customs Officer

The View from Austria of the Developments on the Border

Mária Filep

Creative Director and Co-initiator of the "Picnic at the Border"

The Implementation of an Idea, Which Was at First Unbelievable

Sándor Lezsák

Vice-President of the Hungarian Parliament,
Initiator of Lakitelek, and a Supporter of the Picnic

Moderator: Joachim Jauer

Special Correspondent of the ZDF in 1989

17.00 Coffee Break

The Decisive Phase

17.30 Dr. Rudolf Seiters

Former Minister in the Chancellery in Bonn

Looking back on the Evaluations of the Situation in 1989

18.00 Dr. Miklós Németh

Hungarian Prime Minister 1988–1990

The Hungarian Policy of Opening the Border – Difficult and Memorable Agreements with Moscow

18.30 Prof. Imre Pozsgay

Cabinet Minister 1988–1990, Patron of the Pan-European Picnic

Patronage with Risks

19.00 Dr. Walburga Countess Douglas-Habsburg

Swedish Member of Parliament

Purposes and Reality of the "Picnic at the Border"

Moderator: Prof. Dr. Andreas Oplatka

20.00 Invitation to the Reception

18–19 August 2009 Wednesday

9.30 Registration

10.00 Opening of the Concluding Session

Count István Bethlen

Results of an Unexpected Development

10.10 Dr. Hans Hermann Hertle

Historian

**The Connection of the Border Breakthrough
and the Fall of the Berlin Wall**

10.30 Dr. Gerd Vehres (to be confirmed)

GDR Ambassador to Hungary at that time

**Political Pressures in the GDR
and the Force of the Situation**

10.50 Dr. Axel Hartmann

Former Leader of the Consular Section of the West German
Embassy in Budapest, 1989 Head of the Office of the Chancellery in Bonn

**What was the Special Situation of Hungary,
its Special Role in the Events at the Border?**

11.10 Father Imre Kozma

Founder and President of the Maltese Charity Serving in Hungary

Help for Refugees

11.30 Zoltán Balog

Chairman of the Committee for Human Rights in the Hungarian
Parliament, Responsible for Aid to Refugees from
the Reformed Church in 1989

An Extremely Challenging Situation

Moderator: Hans-Friedrich Baron von Solemacher

Hanns Seidel Foundation

12.00 Outlook and Concluding Words

Hans Kaiser

KAS Budapest

13.30 Buffet Lunch

The Conference is bilingual, with simultaneous Hungarian–German
interpreting. Organisers reserve the right of program changes.

Picnic at the Memorial Park

19 August Wednesday

14.00 Music

16.00 Jubilee Celebration

Greetings

Mátyás Firtl
Member of Parliament, FIDESZ-KDNP
Vice-Chairman for the Committee on European
Affairs of the Hungarian Parliament

László Tőkés
In the name of the former organizers,
the Pan-European Picnic 1989 Society

Carl Bildt
Foreign Minister of Sweden
Representative of the European Union

Werner Fuhrmann
Chairman of Freundeskreis Europa Berlin

Dr. László Sólyom
President of the Hungarian Republic

Festive Dedication Of Miklós Melocco's "Breakthrough" Sculpture

Dr. Tamás Fodor
Mayor of the City and County of Sopron

18.00 Laying of the Wreath

Mária Filep
Creative Director and Co-initiator of the "Picnic at the Border"

18.00–22.00 Picnic and Open-Air Program

Europe Concert at the Fertőrákos Cave Theatre

16.00 Greetings:

Dr. József Szájer
Member of the European Parliament
Group of the European People's Party (Christian Democrats) and
European Democrats, Vice-Chairman

Dr. László Magas
Chairman of the Pan-European Picnic '89 Foundation

Festive Program

Sándor Szokolay:
Overture-Fantasy, op. 185
World premiere conducted by the composer

Interval

Ludwig van Beethoven:
Symphony No. 9 in D minor, op. 125

Musicians: Győr Philharmonic Orchestra
and an international choir formed
for the occasion of the Pan-European Picnic

Soloists: Liane Fietzke soprano (Germany)

Dóra Érsek alto (Hungary)

Dénes Gulyás tenor (Hungary)

Mihara Tsuyoshi bass (Japan)

Conductor: Shungo Moriyama (Japan)

Only with previously sent concert tickets.

Picnic at the Main Square

20 August 2009 Thursday

Light music programs at the Main Square
in Sopron on the occasion of the jubilee
anniversary of the Pan-European Picnic.
The concert series starting in the early afternoon
will be finished with the Bergendy Ensemble
and fireworks.

Nyitott határok – Páneurópai Piknik 2009

címmel magyar-osztrák-német közös kulturális program kezdődött a határáttörés 20. évfordulójának méltó megünnepléséért.

Az Európai Unió Kultúra Programja által támogatott projektben partnerként közösen dolgozik Sopron önkormányzata, a Freundeskreis Europa Berlin, a Pro Lingua et Cultura Germanica, Eisenstadt önkormányzata és a Burgeländische Forschungsgesellschaft, valamint támogatópartnerként a Páneurópai Piknik '89 Alapítvány, a Demokratikus Átalakulásért Intézet és a Duna Televízió.

A közös törekvéseknek köszönhetően a kiadványban bemutatott projekt során a múlt emlékei a szemtanúk beszámolóin, fényképeken, kiállításon, képzőművészeti pályázaton, tudományos előadásokon és zenés rendezvényeken keresztül elevenednek meg.

A program összköltsége 206 ezer euró, melynek 50%-át az Európai Unió, 50%-át Sopron Önkormányzata a partnerekkel közösen.

Unter dem Titel Offene Grenzen – Paneuropäisches Picknick 2009

startete ein gemeinsames ungarisch-österreichisch-deutsches kulturelles Programm in Erinnerung an den 20. Jahrestag der Durchbrechung der Grenze.

Bei dem vom Kulturprogramm der Europäischen Union geförderten Projekt arbeiten die Selbstverwaltung der Stadt Sopron, der Freundeskreis Europa Berlin, die Pro Lingua et Cultura Germanica, die Stadt Eisenstadt und die Burgeländische Forschungsgesellschaft als Partner zusammen, weiters wird die Veranstaltung von der Stiftung Paneuropäisches Picknick '89, dem Internationales Institut für die Förderung von Demokratie und Duna TV unterstützt.

Die gemeinsamen Bemühungen machten es möglich, dass die Erinnerung an die Vergangenheit in Form von Augenzeugenberichten, Fotografien, Ausstellungen, eine Ausschreibung für Bildende Kunst, wissenschaftlichen Vorträgen und musikalischen Veranstaltungen im Rahmen dieses

Projektes, zu dem Sie diese Ausgabe in Händen halten, vergegenwärtigt werden kann.

Die Gesamtkosten des Programms betragen 206.000 Euro, 50% davon trägt die Europäische Union, 50% die Selbstverwaltung der Stadt Sopron zusammen mit ihren Partnern.

Open Borders – Pan-European Picnic 2009

This is the title of the Hungarian-Austrian-German cultural program marking the 20th anniversary of the breakthrough of the border. This project is supported by the EU's Culture Programme. It involves the local government of Sopron, the Freundeskreis Europa Berlin, the Pro Lingua et Cultura Germanica, the local government of Eisenstadt and the Burgenländische Forschungsgesellschaft as active partners, supporting partners are the Pan-European Picnic '89 Foundation, the International Centre for Democratic Transition and Duna Television.

Thanks to their combined efforts, memories of the past will be evoked through reports of eyewitnesses, photographs, exhibitions, a competition for applied arts and musical performances.

The total costs for the project are 206,000 Euros, 50% paid by the European Union, 50% by the local government of Sopron together with its partners.

Közlekedési információk az augusztus 19-i ünnepi programok helyszíneinek megközelítéséhez

Páneurópai Piknik Emlékpark
Fertőrákosi Barlangszínház

Általános információk:

A programok helyszínére való indulás, illetve érkezés tervezésekor célszerű figyelembe venni, hogy a 16 órakor kezdődő jubileumi ünnepséget, valamint a 19 órakor kezdődő koncertet megelőzően jelentős forgalomra és torlódásra lehet számítani.

Az Emlékparkba vezető utat (a P_1 – P_{VIP} parkolók között) gépjárművel csak a külön behajtási engedéllyel rendelkezők vehetik igénybe.

A Sopronpuszta – Margitbánya közötti közúti határátkelőhely augusztus 19-én 12–21 óra között a gépjárműforgalom elől le lesz zárva.

Az Európa-koncertre belépőjeggyel rendelkező vendégeknek azt javasoljuk, hogy már 16 óra előtt is a Barlangszínház parkolóját (P_2) vegyék igénybe. Innen (a Fertőrákos Fő utcai buszmegállóból induló) PP jelzésű különbuszokkal juthatnak el az Emlékparkba, majd az ottani ünnepséget követően a hangversenyre vissza.

A közlekedést és parkolást minden helyszínen forgalomirányító munkatársak segítik. Kérjük, hogy figyeljék és kövessék útmutatásukat.

Érkezés Sopron irányából:

Helyijáratú autóbusszal: A 13 és 13M jelű Sopron – Sopronkőhida buszjáratok aznap sűrített menetrenddel közlekednek. Javasolt felszállási hely: a helyközi buszvégállomás (Lackner Kristóf utca). A sopronkőhidai Büntetés-végrehajtási Intézet mellett kialakított parkolóban (P_1) lehet átszállni a Sopronkőhida és a Piknik Emlékpark (P_1 – P_{VIP}) között folyamatosan közlekedő 13P jelű autóbuszra.

Gépjárművel: A gépkocsival, motorkerékpárral érkezők a sopronkőhidai Büntetés-végrehajtási Intézet mellett kialakított parkolóig (P_1) közlekedhetnek. Itt lehet átszállni a Sopronkőhida és a Piknik Emlékpark (P_1 – P_{VIP}) között folyamatosan közlekedő 13P jelű autóbuszra.

Különjáratú (szervezett) autóbusszal: A behajtási engedéllyel rendelkező, különjáratú autóbuszok az Emlékparkig (P_{VIP}) szállítják a vendégeket. Ott azonban nem várakozhatnak, hanem vissza kell térniük a sopronkőhidai (P_1) parkolóba.

Érkezés Ausztria irányából:

Az Emlékparkot a rendezvények ideje alatt Ausztria irányából csak Mörbisch – Fertőrákos, illetve Klingebach – Sopron felől lehet megközelíteni, a sopronkőhidai Büntetés-végrehajtási Intézet mellett kialakított parkoló (P_1) érintésével, illetve 13P jelű autóbuszra történő átszállással.

Ígéret szerint az osztrák hatóságok a St. Margarethen in Burgenland-ból az országhatárhoz vezető út egyik oldalán biztosítani tudják a parkolást, hogy – bár korlátozott mértékben – lehetőség legyen az Emlékpark rendezvényeinek gyalogos megközelítésére is.

Verkehrshinweise für die Anfahrt zu den Veranstaltungsorten der Feierlichkeiten am 19. August 2009

Paneuropäisches Picknick Gedächtnispark
Felsentheater Fertőrákos

Allgemeine Informationen:

Beachten Sie bitte bei der Planung der Fahrt, dass vor der Hauptfeierlichkeit um 16 Uhr sowie vor dem Konzert um 19 Uhr mit großem Verkehrsaufkommen und Staus zu rechnen sein wird.

Die Zufahrt zum Gelände der Feierlichkeit (Strecke zwischen den Parkplätzen P₁ und P_{VIP}) für Kraftfahrzeuge ist nur mit Sondergenehmigung möglich.

Der Grenzübergang Sopronpuszta – Sankt Margarethen ist am 19. August zwischen 12 und 21 Uhr für den Kraftfahrzeugverkehr gesperrt.

Karteneinhaber für das Europa-Konzert wird empfohlen, schon bereits vor 16 Uhr den Parkplatz am Felsentheater (P₂) Fertőrákos in Anspruch zu nehmen. Von hier aus (Bushaltestell Hauptstraße) fahren Sonderbusse (PP) zum Gedächtnispark, bzw. nach der Feierlichkeit zurück zum Felsentheater, dem Veranstaltungsort des Europa-Konzerts.

An jedem Veranstaltungsort sind Ihnen Verkehrsregler bei der Zufahrt und dem Parken behilflich. Bitte halten Sie sich im Interesse eines reibungslosen Ablaufes an ihre Anweisungen.

Anfahrt aus Richtung Sopron:

Per Linienbus: Die Linien 13 und 13M Sopron-Sopronköhida verkehren am 19. August in kürzeren Takten. In Sopron steigen Sie am besten direkt am Omnibusbahnhof (Lackner Straße) ein. In Sopronköhida können Sie am Parkplatz an der Strafvollzugsanstalt (P₁) in die Zubringerbusse Linie 13P umsteigen, die zwischen dem Parkplatz P1 und dem Picknick Gedächtnispark verkehren.

Per PKW, Kleinbus, Motorrad: Die Zufahrt ist nur bis zum Parkplatz an der Strafvollzugsanstalt Sopronköhida (P₁) möglich, von dort gelangen Sie mit den Zubringerbussen Linie 13P zum Picknick Gedächtnispark.

Sonderbusse dürfen nur mit Sondergenehmigung bis zum Gedächtnispark (P_{VIP}) vorfahren. Nach dem Aussteigen der Gäste parken diese Busse am Parkplatz Strafvollzugsanstalt Sopronköhida (P₁).

Anfahrt aus Richtung Österreich:

Während der Feierlichkeiten ist die Anfahrt zum Picknick Gedächtnispark aus Richtung Österreich nur über Mörbisch am See, bzw. Klingenbach-Sopron möglich, nach dem Abstellen des Fahrzeugs am Parkplatz an der Strafvollzugsanstalt Sopronköhida (P₁) können wie oben beschrieben die Shuttlebusse 13P zum Veranstaltungsort des Paneuropäischen Picknicks in Anspruch genommen werden.

Laut Information der österreichischen Behörden soll das Parken auf einer Seite der Straße von St. Margarethen in Richtung ungarische Grenze ermöglicht werden, um die Veranstaltungsorte – in eingeschränktem Maße – auch zu Fuß erreichen zu können.

**Transport Advice
for approaching the venue
of the celebrations on 19 August 2009**

Pan-European Picnic Memorial Park
Cave Theatre at Fertőrákos

General Information:

Please note when planning your trip that there will be very heavy traffic for the main ceremony at 4 p.m. and for the concert at 7 p.m.

Special permission will be required for private automobiles to approach the site of the celebrations (between the parking lots P₁ and P_{VIP}.)

The border crossing between Sopronpuszta and Sankt Margarethen will be closed to car traffic on 19 August between 12 noon and 9 p.m.

Ticket holders for the Europe Concert are advised to find a parking place at the Cave Theatre at Fertőrákos (P₂) well before 4 p.m. Special busses (PP) will travel from the bus stop on the main street in Fertőrákos to the Memorial Park, and return from the Memorial Park to the Cave Theatre for the Europe Concert.

At the site of each event, traffic wardens will assist you to approach and to park. Please follow their instructions.

Arrival from Sopron:

City busses: Busses 13 and 13M Sopron-Sopronkőhida will offer more frequent service on 19 August. In Sopron, board the bus at the main bus terminal on Lackner Kristóf Street. In Sopronkőhida there is a parking lot at the prison (P₁) where you may transfer to the shuttle bus 13P connecting Sopronkőhida and the Picnic Memorial Park (P₁ - P_{VIP}).

Private cars, small busses and motorcycles: One may drive only as far as the parking lot at the prison (P₁) at Sopronkőhida. From there, take the shuttle bus 13P to the Picnic Memorial Park (P₁ - P_{VIP}).

Charter busses need special permission to travel to the Memorial Park (P_{VIP}). After the visitors get off the busses, they will remain parked at the car park at Sopronkőhida (P₁).

Arrival from Austria:

During the celebrations, motorists will be able to approach the Picnic Memorial Park only via Mörbisch am See-Fertőrákos, and Klingenbach-Sopron. Then vehicles must be left at the car park at Sopronkőhida (P₁) at the prison. From there shuttle bus 13P will bring visitors to the site of the celebrations at the Memorial Park.

According to Austrian authorities, limited parking will be allowed on one side of the road between the Hungarian border and St. Margarethen. From there visitors may proceed on foot to the Memorial Park.

Wien
Schwechat
St. Margarethen im Burgenland

Rust

P₃

Páneurópai Piknik Emlékpark
Paneuropäisches Picknick Gedächtnispark
Pan-European Picnic Memorial Park

P_{VIP}

13 P, PP
Különjáratú autóbusz
Shuttlebusse
Shuttle busses

PP 13P

Egyénileg igénybe vehető útvonal
Für den individuellen
Kraftfahrzeugverkehr frei
Private automobiles are allowed

Egyéni gépjárműforgalom elől
elzárt útvonal
Für den individuellen
Kraftfahrzeugverkehr gesperrt
Private automobiles are excluded

Mörbisch am See

Österreich (A)

Magyarország (H)

P₁

Fertőrákos Barlangszínház
Felsenteather Fertőrákos
Fertőrákos Cave Theatre

P₂

Fertőrákos

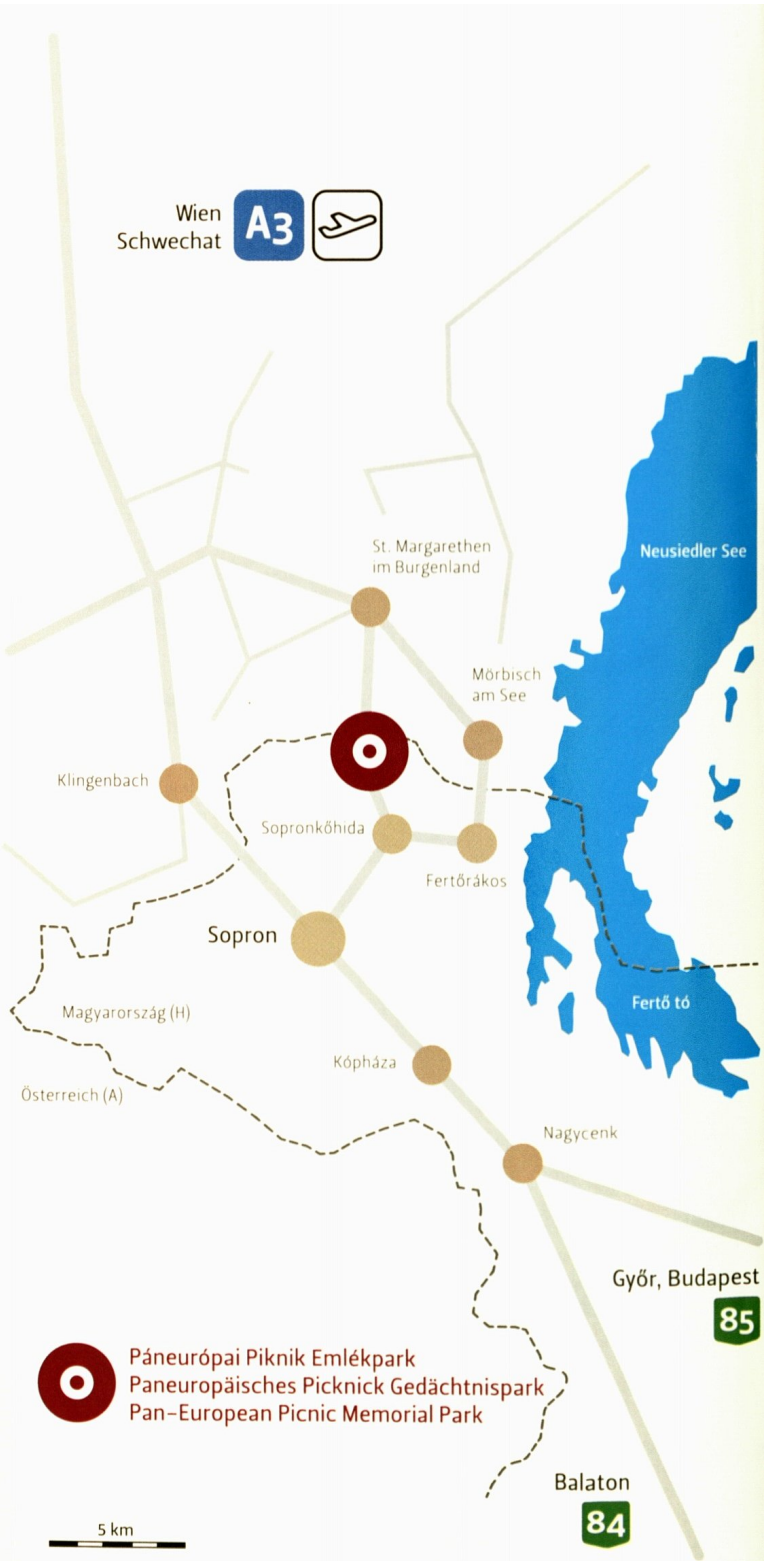
Sopronkőhida

Sopron
Klingenbach
Budapest
Balaton

500 m

Wien
Schwechat **A3**

 Páneurópai Piknik Emlékpark
Paneuropäisches Picknick Gedächtnispark
Pan-European Picnic Memorial Park

Impresszum

A kiadványt Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata készítette.

Felelős kiadó: Dr. Fodor Tamás, Sopron polgármestere

Arculatterv: Szücsy Róbert, Solbus Design Bt.

Fordítás: Nyugat-magyarországi Egyetem Idegen Nyelvi Központ, Sopron

A kiadványban szereplő fotórációkat Lobenwein Tamás készítette.

A fényképek jogaival Lobenwein Tamás örökösei rendelkeznek.

© Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata, 2009

Az Európai Unió Kultúra Programjának támogatásával
Förderung durch das Programm Kultur der EU
With the support of the Culture Programme of the European Union

EISENSTADT
LANDESHAUPTSTADT

Pro
Lingua et
Cultura
Germanica
Stiftung

BURGENLÄNDISCHE
FORSCHUNGSGESELLSCHAFT
RESEARCH SOCIETY BURGENLAND

ICDT
International Centre for Democratic Transition

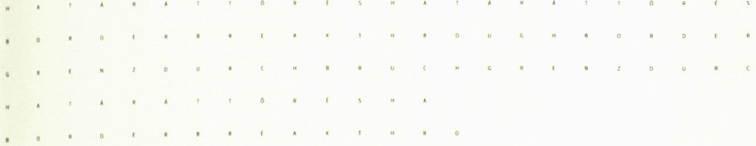
Kultúra program

Oktatási és Kulturális
Főigazgatóság

DUNA
A NEMZET TELEVÍZIÓJA

**Konrad
Adenauer
Stiftung**

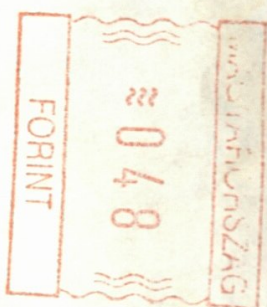
border breakth

J u b i l ä e m s p r o g r

Jubileu

Jubilee Programs

PÁNEURÓPAI PIKNIK '89
Alapítvány
Sopron

Erdélyi Géza

SOPRON

Szt. György u. 11

Megemlékezés az 1989-es Páneurópai Piknik és Határnyitás

10.
évfordulóján

EURÓPA KONCERT

Sopron, 1999. augusztus 19.

Kedves Vendégeink !

Mielőtt fölcsendül Bartók és Beethoven zenéje, engedjék meg, hogy röviden tájékoztassuk Önöket, milyen eseményt ünnepelünk a mai napon.

Mint ismeretes a II. Világháború győztes hatalmai Európát kettéosztották. A nyugati hatalmak érdekeltségű övezete és a szovjet fennhatóság alá kényszerült kelet-európai országok között vasfüggöny húzódott, melynek két oldalán állig fölfegyverzett hadseregek és rakétarendszerek álltak készenlétben egymás megsemmisítésére. A szemben álló hatalmi tömbök évtizedeken át arra kényszerítették kontinensünk népeit és nemzeteit, hogy egymástól elzárva, egymás ellenségeként éljenek. A brutálisan kettéhasított Németország, a hírhedt berlini fal, a több ezer kilométeren áthúzóódó szögesdrótok nem csupán Európa, de az egyetemes emberiség ségyenét jelezték. 1989 tavaszán a magyar kormány elhatározta, hogy az ország nyugati határainál húzóódó vasfüggönnyel - elsőként az európai országok közül - megszünteti. Tíz esztendővel ezelőtt 1989. augusztus 19-én Sopron város közelében a debreceni és soproni polgárok ötlete alapján megrendezett- Páneurópai Plnikn keretében a kinyílt határszakaszon a kettészakított Európa népei között szabaddá vált az út. Már az első órákban több száz Magyarországra menekült NDK állampolgár ment át szabadon Ausztrába, majd onnét az NSZK-ba, hogy több évtizedes távollét után találkozhasson nyugaton élő testvéreivel, rokonaival, honfitársaival. Szeptember 10-én a magyar kormány meghozta a végleges határyitásra vonatkozó döntését, ezáltal több mint félszázézer keletnémet menekült élhetett a szabadság lehetőségével. Ezzel a magyar nemzet végleg Európát választotta! A határ áttörést és a határyitást azóta is úgy tartják számon világszerte, mint meghatározó lépést a berlini fal lebontásához. Németország egyesítéséhez, az egységes Európa létrejöttéhez vezető úton. Az örömteli esemény új korszakot nyitott a magyar-német kapcsolatok évezredes történetében: a kölcsönös bizalom és segíteni akarás korszakát. Mindaz, ami 1989. augusztus 19-én Sopron környékén történt, tiszteletre és emlékezetre méltó azért is, mert a népek békéjét és szabadságát szolgálta. Im már évek óta hagyomány, hogy a határyitás évfordulóján Beethoven IX. szimfóniáját az emberiség Himnuszát magyar, japán, német és osztrák művészek szólaltatják meg.

Reméljük, hogy a béke és szabadság ünnepeére érkező hazai és külföldi vendégeink maradandó élményekkel gazdagodnak vendégszerető városunkban. Köszönjük figyelmüket! Sopron, 1999. augusztus 19.

Az Európa Koncert szervezői

1999. augusztus 19. 19 óra
Fertőrákos Barlangszínház

EURÓPA KONCERT

Elisabeth Linhart

Program:

Köszöntők

Ünnepi beszédet mond
Orbán Viktor miniszterelnök

Bartók Béla: Táncszvit

vezényel: Izaki Masahiro vezető karmester (japán)

Beethoven: IX. szimfónia

szólisták:

Elisabeth Linhart (Ausztria)
Gerda Maria Krauer (Németország)

Bándi János
Tsuayoshi Milhara (japán)

vezényel:
Shungo Moriyama (japán)

Bándi János

Közreműködik:

Szombathelyi Szimfonikus Zenekar

és az Egyesített Kórus:

- Nishi Tokyo kórus (japán) - Jiyuno Michi kórus (japán)
- Cantemus Kórus (Nyíregyháza) - Budapesti Férfikar
- Fidelissima Vegyeskar (Sopron)
- Liszt Ferenc Pedagógus Kórus (Sopron) tagjai

Tsuayoshi Milhara

Gerda Maria Krauer

Shungo Moriyama

A koncert szervezője és támogatója:
Sopron Megyei Jégú Város Önkormányzata
Homi Shinobu (japán)

Páneurópai Piknik '89

A 10. évforduló eseményei

1999. augusztus 18. szerda

- Páneurópai Piknik'89 Konferencia
(Pannonia Med Hotel, Sopron, Várkerület 75.)

- 9:00 Megnyitó
"A kezdeményezők"
"Vér vagy béke"
- 10:30 "Hogy volt igaz" pódium beszélgetés
- 15:00 "Kívülről nézve" előadások és beszélgetés
- 20:30 Kárpáti György a Páneurópai Piknikről készült dokumentumfiljének ősbemutatója

1999. augusztus 19. csütörtök

- Páneurópai Piknik'89 Konferencia
(Pannonia Med Hotel, Sopron, Várkerület 75.)

- 10:00 "Ahogy mi megfigyeltük" előadások és beszélgetés
- 16:00 Páneurópai Piknik dokumentumaiból rendezett kiállítás megnyitója
"Áttörés" című könyv bemutatója

-18:00 Koszorúzás a Kopjafánál, út és Díszkút avatás

-19:00 Ünnepi Koncert a Fertőrákosi Barlangszínházban

AZ 1989.08.19-I PÁNEURÓPAI PIKNIK SZERVEZŐI

DIE ORGANISATOREN DES PANEUROPÄISCHEN PICKNICKS AM 19.08.1989

THE ORGANIZER OF THE PANEUROPEAN PICKNICK ON THE 19.08.1989

Védnökök / Patrons / Schutzherren
HABSBURG OTTÓ, POZSGAY IMRE

DEBRECEN

Engi László, Ferenczy Lórándné, Filep Mária, Gali Ákos, Hernyák Imre, Magos Márta, Medgyesi István, Mészáros Ferenc, Nagy Imre, Pásztorlaki János, Szabó Lukács, Szelezky Zoltán, Türi Gábor, Varga Ákos

SOPRON

Abdai Géza, Balogh Sándor, Bánóczy Géza, Csóka Pál, Erdélyi Géza, Gazdag Imre, Gyöte Róbert, Horváth Jenő, Horváth Jenőné, Horváth Zoltán, Ivanics Ferenc, Kocsi Tibor, **Komlós Andor**, Kovács Attila, Kóczán Zoltán, Kótai Péter, Kómfűves Géza, Lőrincz Véger Gábor, Magas László, Magas Lászlóné, Nagy László, **Órs Félix**, Rumpf János, Rumpf Jánosné, Szentkirályi Zsolt, Várkúti János, Vecsera Ferenc, Vígh Szabolcs

BUDAPEST

Torma Lajos

St. MARGARETHEN

Andreas Waha

Alapítványunk köszönettel veszi céljaink teljesítéséhez nyújtott szíves hozzájárulásukat,
amelyek ezen események emlékének megőrzését szolgálják.

Unsere Stiftung bedankt sich für Ihre geschätzten Beiträge, die das Erreichen unserer Ziele ermöglichen, nämlich die Erinnerung an dieses Ereignis aufrechtzuerhalten.

Our Foundation thanks your kind commitments helping to fulfil our aims by keeping the memory of these events.

PÁNEURÓPAI PIKNIK '89 ALAPÍTVÁNY
STIFTUNG PANEUROPÄISCHES PICKNICK '89
PANEUROPEAN PICKNICK '89 FOUNDATION

9400 SOPRON, Ibolya út 45.

Tel.: 00-36-99-316296 • Fax: 00-36-99-329756

E-mail: piknik@ns.sopron.hu • <http://www.sopron.hu/paneu-piknik/>

Adószám: 18536326-1-08

ABN AMRO BANK SOPRON
10200294-33413095-00000000 HUF
10201006-60020561 ATS
10201006-60025528 DEM
10201006-60035730 USD

PÁNEURÓPAI PIKNIK '89 ALAPÍTVÁNY
PANEUROPEAN PICKNICK '89 FOUNDATION
STIFTUNG PANEUROPÄISCHES PICKNICK '89

9400 SOPRON, Ibolya út 45.

Tel.: 99/316-296

Fax: 99/329-756

E-mail: piknik@sopron.hu

Adószám: 18536326-1-08

Bankszámlaszám:

ABN AMRO BANK SOPRON

10200294 – 33413095 – 00000000 HUF

10201006 – 60020561 ATS

10201006 – 60025528 DEM

10201006 – 60035730 USD

Igen Tisztelt Egykori Piknikszervező Barátunk!

A Páneurópai Piknik'89 Alapítvány Kuratóriuma nevében nagy tisztelettel meghívlak a X. évforduló alkalmából rendezendő eseményekre.

A programot itt mellékelem.

A Konferencia előtt 1999.08.18-án 8-9 óra között a helyszínen vehetitek át névre szóló akkreditációs kártyátokat. A szigorú biztonsági intézkedések miatt erre sajnos szükség van.

A koncertre mindenkinek 2 db jegyet automatikusan rezerválunk.

Mindenkit szeretettel várunk!

Baráti Üdvözlettel

Nagy László
Kuratórium Titkára

Sopron, 1999.08.7

Kuratórium elnöke: Dr. Magas László

Kuratórium tagjai: Filep Mária, Ivanics Ferenc, Kóczán Zoltán, Nagy László, Dr. Rumpf János, Shinobu-Itomi Késa,
Dr. Szilágyi László, Szokolay Sándor

A PÁNEURÓPAI PIKNIK 10. ÉVFORDULÓJÁNAK PROGRAMJA

KONFERENCIA

1999. aug. 18.

Sopron, Pannónia Med Hotel (Sopron Várkerület 73)

9.00 óra

- Megnyitóbeszéd: dr. Szájer József FIDESZ frakcióvezető, Sopron Város országgyűlési képviselője
- Üdvözlőbeszéd: Josef Duchac, (Konrad- Adenauer- Alapítvány) egykori miniszterelnök
- „A szervezők” Mészáros Ferenc (Debrecen)
Magas László (Sopron)
- „Vér vagy béke”: Andreas Waha (St. Margarethen), egykori polgármester
Bella Árpád, alezredes
Johann Göttl, főinspektor
Manfred Frey, Vámigazgatóság Elnöke (Bécs, Alsóausztria, Burgenland)
- „Hogyan volt igaz?” Németh Miklós, egykori miniszterelnök, videofelvételről
Otto von Habsburg, a Piknik védnöke
Pozsgay Imre, egykori államminiszter, a Piknik védnöke
Horn Gyula, egykori külügyminiszter (felkérve)
Horváth István, egykori belügyminiszter
Székely János ny. Vezérőrnagy, a Határőrség egykori parancsnoka
- Moderátor: Andreas Oplatka (Neue Zürcher Zeitung)

13.00 óra Ebédszünet

- „Kívülről nézve” Lothar de Maiziére, egykori miniszterelnök (NDK)
Erhard Busek, egykori kancellárhelyettes (Ausztria)
Friedrich Bohl, egykori kancelláriaminiszter (Németország)
Andreas Oplatka (Neue Zürcher Zeitung)
Paul Hefty (Frankfurter Allgemeine Zeitung)
Carl Gustaf Ströhm (Die Welt)
- Moderator: Kurucz Gyula, régióelnök, Magyarok Világszövetsége

20.30 óra

- Kárpáti György dokumentumfilmjének ősbemutatója
Bevezetőt mond Dávid Ibolya igazságügyi miniszterasszony

1999. aug. 19. Sopron, Pannónia Med Hotel

10.00 óra

„Ahogyan mi megfigyeltük” Kristóf Attila (Magyar Nemzet)
 Gázsó L. Ferenc, újságíró
 Szőcs Géza, A Szabad Európa Rádió egykori tudósítója
 Tellér Gyula, szociológus
 S. Horváth Lajos, a Magyar Hírlap egykori tudósítója
 Moderátor: Nagy László, egykori szervező

KIÁLLÍTÁS

Sopron, Pannónia Med Hotel

1999. aug. 19. 16.00 óra

1989 nyarának eseményeiről készült kiállítást megnyitja Ivanics Ferenc a Győr- Moson-Sopron Megyei közgyűlés elnöke.

A HATÁRÁTTÖRÉS HELYSZÍNÉN

1999. aug. 19. 18.00 óra

A Japán által adományozott díszkút felavatása: Shinobu-Itomi Kósa, Japán Kultúrcentrum.
 A kopjafa megkoszorúzása.

EURÓPAKONCERT

1999. aug. 19. 19.00 óra

Fertőrákosi barlangszínház

Köszöntők

Ünnepi beszéd: Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke

Program

Bartók Béla: Tánctsvit

Karmester: Izaki Masahiro (Japán)

Beethoven: IX. Szimfónia

Szólisták: Elisabeth Linhart (Ausztria)

Gerda Maria Knauer (Németország)

Bándi János (Magyarország)

Tsuyoshi Mihara (Japán)

Karmester: Shungo Moriyama (Japán)

Közreműködnek: Szombathelyi Szimfonikus Zenekar

Kórusok: Nishi Tokyo (Japán)

Jiyuno Michi (Japán)

Cantemus (Nyíregyháza)

Fidelissima (Sopron)

Liszt Ferenc kórus (Sopron)

NYILATKOZAT

A Fiatal Demokraták Szövetsége, a Független Kisgazdapárt, a Magyar Demokrata Fórum és a Szabad Demokraták Szövetsége helyi szervezetei a mai napon megalakították a Soproni Ellenzéki Kerekasztalt.

A Kerekasztal tagszervezetei kijelentik, hogy saját szellemi és politikai arculatukat megőrizve - kapcsolódva a Független Jogász Fórum felhívásához - a jövőben a hatalmi szervekkel /MSZMP, államigazgatás stb./ folytatott politikai tárgyalásokon egységesen lépnek fel. Ennek feltételeként a megbeszélések napi-rendjének előzetes egyeztetését; hitelesített jegyzőkönyv vezetését; és a tárgyalásokról kiadott kommuniké mindkét fél részéről egyenlő feltételekkel történő megjelentetését kívánják.

A Soproni Ellenzéki Kerekasztal célul tűzi ki, hogy a jövőben politikai tevékenységét összehangolva, eseti akcióegységben végzi - különös tekintettel a közelgő választásokra, illetve az ellenzék főbb gazdasági, politikai, szociális stb. céljainak megvalósítására.

A Kerekasztal tagszervezetei közös érdekeiket, működési feltételeiket érintő kérdésekben /pl. helyiség; sajtónyilvánosság stb./ is egységes platformot kívánnak képviselni.

A Kerekasztal együtt kíván működni azokkal a helyi demokratikus szervezetekkel, melyek felelősen akarnak tenni közös célunkért; a független, demokratikus jogállamiság megvalósításáért; és a kívánatos soproni változások eléréséért, a helyi cselekvés eszközeivel.

Sopron, 1989. április 19-én

A FIDESZ, a Független Kisgazdapárt, az MDF és az SZDSZ soproni szervezetei.

A Magyar Demokrata Fórum Debreceni Szervezete a többi rendező szerv nevében meghívja ÖNÖKET az európai baráti közösségek találkozájára.

A Magyar Demokrata Fórum és az Országos Klubtanács 1989. aug. 19-20-án

P Á N E U R Ó P A I P I K N I K E T

rendez a "vasfüggöny" helyén a soproni határsávban.

Rendezvényünkkel támogatjuk azoknak a szervezeteknek és személyeknek a munkáját, akik a közös EURÓPAI HÁZ létrehozásán fáradoznak.

Bizunk benne, hogy ezzel a találkozóval is hozzájárulunk a páneurópai gondolat terjedéséhez, és elősegítjük egy békés Európa-Unió létrejöttét.

A találkozó résztvevői nyilatkozatban erősítik meg közös elhatározásukat: a páneurópai eszmeiség terjesztését saját hazájukban, környezetükben. Munkájukkal elősegítik az 1990-ben megrendezésre kerülő Páneurópai Jamboree megszervezését.

Felhívással fordulunk Európa valamennyi baráti közösségéhez, hogy augusztus 20-án az országhatárok jelképes megszüntetését demonstrálva rendezzenek hasonló találkozókat.

Gyulladjanak tüzek a határok mentén!
Jelzőtüzei az azonos gondolatoknak, őrző tüzei a népek, nemzetek barátságának.

A rendezvény felkért védnökei: Habsburg Ottó- Európa Parlament
alelnöke

Pozsgay Imre- államminiszter

Szervezők:

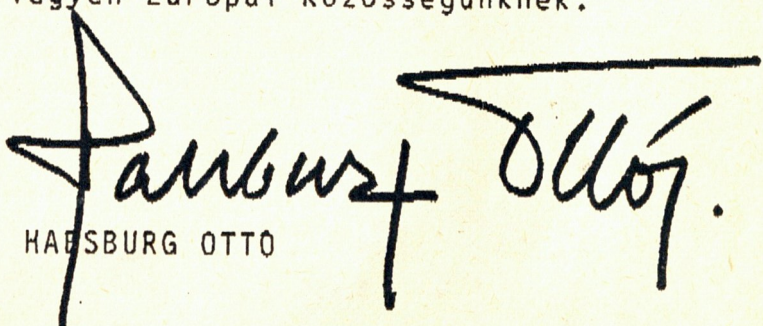
Országos Klubtanács
MDF Budapesti Szervező Csoport
MDF Soproni Szervezete
MDF Debreceni Szervezete

1989. július 22.-én.

Mint az Európai Parlament újraválasztott képviselője és a Paneurópa Unió elnöke, örömmel üdvözlöm Debreceni honfitársaim kezdeményezését, hogy egy Paneurópa Pikniket rendeznek azon alkalomból, hogy végre lebonthatjuk a drótsövényt a magyar-osztrák határon. Hálat adunk Istennek, hogy ezt a napot megélhettük!

Európa Magyarország nélkül csonka maradna, hiszen országunk a történelem folyamán mindig védőbástyája volt a kereszténységnek, és az európai kultúra elképzelhetetlen lenne Arany, Petőfi, Vörösmarty, Jókai, Kodály, Bartók, Liszt, Szinyei-Merse, Csók, Munkácsy és sok más nagy magyar név nélkül. Remélem, hogy ez az augusztus 19.-e és 20.-a azt jelzi, hogy Szent István királyunk népe visszatér abba az európai közösségbe, melytől idegen hatalmak vágták-el.

Biztosítom honfitársaimat, hogy minden tölem telhetőt megteszek az Európai Parlament és a Paneurópa Unió keretén belül, hogy egy szabad és demokratikus Magyarország minél előbb teljesjogú tagja legyen Európai Közösségünknek.

HANSBURG OTTÓ

PÁNEURÓPAI PIKNIK SOPRONBAN a „vasfüggöny”

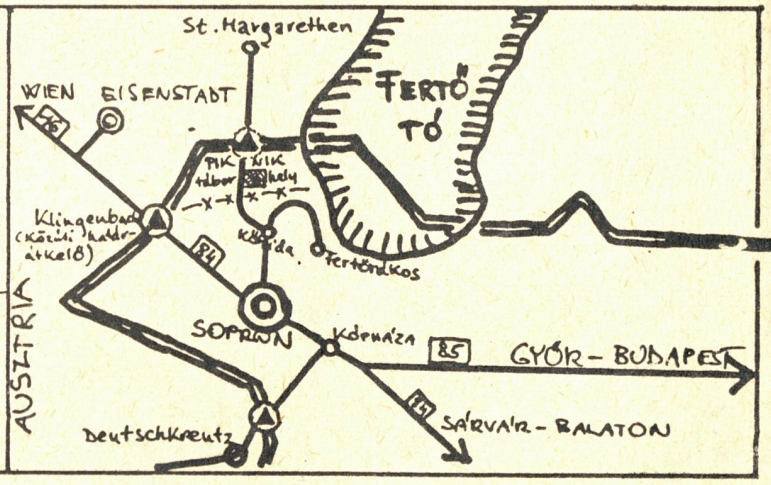
helyén!

MEGHÍVJUK ÖNÖKET 1989. aug. 19-én, 15⁰⁰-tól

SOPRONPUSZTÁRA,

a volt határsáv melletti területre, ahol az Országos Klubtanács SORSKÖZÖSSÉG '89 Tábora, a FIDESZ, az MDF, a Magyar Cserkészszövetség, a Szabad Demokraták Szövetsége, a TDDSz, valamint szomszédos országok független szervezeteinek neves képviselői találkozhatnak!

A helyszínen hideg-meleg ételekkel, és italokkal BÜFÉ várja vendégeinket! 14.30-tól a VOLÁN Pu.-ról különbuszokat indítunk, igény szerinti sűrűséggel és számban. Vissza Sopronba 18.00-tól késő estig óránként indítunk különjáratokat.

A RENDEZVÉNY VÉDNÖKEI:

dr. Habsburg Ottó és **Pozsgay Imre**
(az Európa Parlament képviselője) (államminiszter)

15.00 - 16.30: A rendezvény védnökeinek üzenete. Neves művészek politikusok (pl. CSÓRI SÁNDOR, KONRÁD GYÖRGY) beszédei. Nemzetiségi tánc- és énekegyüttesek bemutatója.

Program:

16.30 - 18.00:

„Bontsd és vidd!”

A saját kezűleg bontott vasfüggöny-darabokat tanúsítvánnyal látjuk el, s azt ki-kí hazaviheti!

18.30 - 20.00:

Az ÜRMÖS táncegyüttes bemutatója.

20.00-től éjszakáig: táncház, szalonnasütés, tábornút.

Rendezvényünket támogatja: Kőszeg-Hegyaijai Intézőbizottság; HUNGARHOTELS; GySEV

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK A SZERVEZŐK: